

RÖSTA FRAM NYA LANDSKAPSARTER

När Åland firar 100 år utser vi fem nya landskapsarter i kategorierna fjärilar, skalbaggar, groddjur, makrofyter och träd! (Vad är en makrofyt? Jo, det är en vattenväxt!) Alla som vill får vara med och rösta under maj månad!

bärkraft.ax

ÅLANDS
NATUR & MILJÖ

4 | Biologisk mångfald

2 | Tillit och delaktighet

FJÄRILAR

1. LÅNGSNÄTSFJÄRIL

Nuförtiden hittar du mig bara på Åland. Här trivs jag bäst på naturbetesmarker med kort gräs och blommande örter. Jag gillar inte åkrar och ansade grasmattor!

VAR I FINLAND TRIVS DU BÄST?

BERÄTTA NÅGOT VI INTE VISSTE OM DIG!

Forskare studerar mig för att se hur en art påverkas av att livsmiljöer splittras. Jag vill inte skryta, men jag är något av en världskändis. Googla på ord som "meta-population" och "habitatfragmentering" så får du se!

VAD KAN VI MÄNNISKOR GÖRA FÖR ATT DU SKA TRIVAS?

Se till att det finns naturbeten med betande djur!

2. APOLLOFJÄRIL

Jag kommer egentligen från bergigare trakter lite längre söderut, men så hittade jag den här underbara skärgården och bestämde mig för att stanna! Jag älskar steniga holmar med kärleksört och vit fetknopp.

Jag är lite ledsen, för det byggs så mycket på holmar att jag inte hittar platser att bo på så lätt numera. Och sedan finns det inte lika många betande djur mer, det gör det svårare för mig.

Ni kan se till att det finns betande djur ute på holmarna. Om det finns djur som betar växer inte stränderna igen och mina älsklingsväxter kan trivas!

3. STÖRRE BÅTSPINNARE

Förut bodde jag mest på Åland, men numera trivs jag också på fastlandet. Som liten larv hittar du mig i ekskogen, men jag gillar alla sorts ädellövskogar och hagmarker.

Jag är vacker, men du har nog aldrig sett mig, för jag flyger på natten när du sover. Sedan ser min puppa ut som en båt också, det passar bra vid kusten!

Ni kan se till att skydda och värna om de platser där det finns mycket ädellövträd som t.ex. ek. Skydda gärna även hagmarker och parker med mycket lövträd.

SKALBAGGAR

VAR I FINLAND TRIVS DU BÄST?

BERÄTTA NÅGOT VI INTE VISSTE OM DIG!

VAD KAN VI MÄNNISKOR GÖRA FÖR ATT DU SKA TRIVAS?

4. NOSHORNSBAGGE

Som larv bodde jag i din kompost och min kompis i en sågspånshög. Kanske har du har sett mig för jag kan bli 10 cm lång som larv!

Jag ser lite klumpig ut kanske, men jag flyger MYCKET bra!

Se till att det finns komposter och spara sågspånshögar!

5. SEXFLÄCKIG BLOMBOCK

Jag har väldigt specifika krav på hur jag bor, då jag är en mäktig speciell skalbagge. Som larv vill jag bara bo i ekved som varit död i 20-60 år och angripits av svampen rostöra. Nu när jag är större, vill jag bara bo på växterna älggräs, strätta och vänderot.

Jag har långa horn, det hör ni på det faktum att jag hör till familjen långhorningar! Jag har specifika boendekrav, vilket har gjort att jag idag är ganska sällsynt och hotad.

Låt bli att städa bort död ved!

6. SJUPRICKIG NYCKELPIGA

Där bladlöss finns! Bladlöss är min favoritmat, mums! Jag åt det som larv och jag äter det nu.

Ni människor behöver mig, jag gör stor nytta när jag äter mumsiga bladlöss. Jag är också giftig och illasmakande, det är därför kan jag ha så skarp färg och synas utan att bli uppäten av någon annan, smart va!? Vissa anser att jag bringar tur!

Lär barnen "flyg Maria nyckelpiga flyg" så jag får fortsätta leva!

GRODDJUR

VAR I FINLAND TRIVS DU BÄST?

BERÄTTA NÅGOT VI INTE VISSTE OM DIG!

VAD KAN VI MÄNNISKOR GÖRA FÖR ATT DU SKA TRIVAS?

7. STÖRRE VATTENSALAMANDER

I dammar, kärr och andra fuktiga miljöer, och på land nära dessa. Men inte där fiskar är, usch!

Jag brukar para mig under en lång period, från april till slutet av juli ibland, och jag är den största av de två salamander-arter som finns på Åland! Ibland brukar man kalla mig för paraplyart, därför att om jag trivs betyder de att andra arter också trivs (gissa vem som är populär, liksom)!

Se till att det finns våtmarker och bygg gärna dammar. Plantera inte ut fisk om du inte är säker på att jag inte finns i ett vattendrag! När du hugger i skogen, se till att vattendragen blir kvar!

8. VANLIG GRODA

Jag parar mig helst på fuktiga och skuggiga platser. Jag övervintrar i hål i marken eller i botten-slammet av sjöar som inte bottenfrysar.

Trots att jag heter "vanlig groda" är jag rätt sällsynt på Åland. Du måste nog lyssna på mitt vackra kväkande istället för att titta efter hur jag ser ut, om du vill skilja mig från den andra grodan, den malliga åkergrodan.

Jag behöver våtmarker och små dammar, precis som salamandern!

9. VANLIG PADDA

Under parningsperioden brukar jag befinna mig i stora sjöar som har både fisk och kräftor. När jag inte leker kan jag ta mig flera kilometer från parningsplatsen.

Jag har en fin, vårtig och sträv hud, och två giftkörtlar bakom huvudet. Och så har jag ett roligt namn på latin: Bufo bufo, som betyder "komisk".

Jag är robustare än grodan och salamandern, kan leka t.o.m. i brackvatten. Eftersom jag är giftig så hotas jag inte av så många rovdjur.

MAKROFYTER

VAR I FINLAND TRIVS DU BÄST?

På Åland! Det är bara några åländska grunda, skyddade vikar i innerskärgård som gäller för mig.

Jag är Östersjöns största tångart. Jag lever där det annars inte skulle finnas något, på klippiga och steniga bottenar, förr ända ner på 12 meters djup, men nu är vattnet så smutsigt att jag sällan klarar mer än tre meters djup.

Bäst trivs jag på öppna sandiga bottenar, där kan jag bilda stora sammanhängande undervattensängar. Men ni kan också hitta mig på lite mindre sandiga bottenar, då ofta tillsammans med andra makrofyter.

BERÄTTA NÅGOT VI INTE VISSTE OM DIG!

Jag hör till kransalgerna som troligtvis är de närmaste släktingarna till de landlevande växterna. Jag och mina släktingar är bra på att hålla gyttjan i våra vikbottenar på plats, och vi tar upp näringsämnen ur vattnet, vilket gör vattnet renare.

På bara 8000 år har jag anpassat mig till de låga salthalterna i Östersjön och dessutom blivit en nyckelart som ibland kallas både Östersjöns skog och barnkammare!

Jag är den enda marina fröväxten som kan blomma i Östersjön. Jag sprider mig också med krypande jordstammar och kan bilda t.o.m. 1000-åriga kloner! Jag är duktig på att lagra kol samtidigt som jag gör syre, lite som en regnskog på land!

VAD KAN VI MÄNNISKOR GÖRA FÖR ATT DU SKA TRIVAS?

Muddra inte så mycket och kör långsammare med era båtar i grunda havsvikar. Jag tycker inte om när det är för mycket näring i vattnet. Det bästa är om ni kan skydda grunda havsvikar och se till att vattnet hålls rent och klart.

Släpp inte ut så mycket näring i havet. Näring är som gödsel som får t.ex. alger att trivas och vattnet blir övergött och grumligt. Det här gör att jag inte mera kan se solen. Jag behöver ju solljus för att trivas.

Jag håller med blåstången om övergödningen. Jag trivs bäst när det är sådär lagom med näring. När det finns så mycket näring i vattnet som det gör idag kan jag inte tävla med andra arter som klarar högre näringshalter bättre.

TRÄD

VAR I FINLAND TRIVS DU BÄST?

Jag växer glatt på Åland och i Åboland, men ingen annanstans i Finland. För att jag ska trivas ska marken vara frisk och innehålla näring och kalk. Jag tycker speciellt om att växa där det finns betande djur!

Jag bor nästan bara på Åland, men har några släktingar som slagit sig ner i södra Finland också. Jag trivs bäst i friska och torra lundar, gärna där det finns stenig mulljord.

I naturligt tillstånd finns jag inte på andra platser i Finland än på Åland! En fuktig, skuggig plats med frodig mark är det bästa hem jag kan tänka mig.

BERÄTTA NÅGOT VI INTE VISSTE OM DIG!

Jag är fridlyst, vilket betyder att jag är ganska sällsynt. Jag korsar mig gärna med tama äppelträd! Därför är jag svår att hitta. Förr användes min bark för att tillverka gul färg, och mina kart för vintillverkning.

Jag finns i många möbler på grund av min hårda hållbara ved. Förr i tiden användes jag när man byggde båtar! Jag kan bli upp till 500 år om jag inte angrips av almsjukan!

Finsnickare gillar att använda mig. Jag är giftig, men jag har också ämnen i mig som används mycket i cancermedicinsk forskning. Under lång tid har man i Norden tvinnat rep av min bast, dvs min innerbark.

VAD KAN VI MÄNNISKOR GÖRA FÖR ATT DU SKA TRIVAS?

Sköta om bin som pollinerar mig, så att ni kan glädjas åt min vårblomning.

Åland är tillsvidare fritt från almsjukan. Om den kommer hit är det ute med mig, så det är bra för mig om människorna vet vad almsjukan är och hur den sprids!

Skötseln av skogen är viktig för mig - spara gamla idegranar!